

ANTI-PESTPROTOCOL

BASISSCHOOL MARTINUS

**BASISSCHOOL
MARTINUS**

1. Inleiding

Op Martinus hebben wij een totaalaanpak gedrag van verschillende aanpakken die elkaar versterken. Uit onderzoek is gebleken dat een totaalbenadering doelmatig is. We richten ons met onze totaalaanpak op drie niveaus; het primaire interventieniveau voor alle leerlingen in alle schoolsituaties (85-92%); het secundaire interventieniveau voor groepjes leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben om gewenst gedrag te kunnen ontwikkelen (7-10%); en op enkele leerlingen die intensieve ondersteuning nodig hebben (3-5%). Hieronder de drie aanpakken waaruit wij putten:

1. School Wide Positive Behavior Support (SWPBS)
2. Sociaal Sterke Groep (SSG)
3. Switch

1. SWPBS

Met SWPBS bouwen wij op school aan een duurzaam, positief schoolklimaat. Met SWPBS creëren wij een veilige omgeving waarin kinderen graag zijn en we ongewenst gedrag voorkomen. We formuleren gedragsverwachtingen die passen binnen de SWPBS-kernwaarden; veiligheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid. Leerlingen die gewenste gedrag laten zien ontvangen een beloning. Ze ontvangen een token. Hiermee kunnen kinderen sparen voor een individuele of groepsbeloning. Iedereen hanteert dezelfde aanpak en brengt daarmee veiligheid en ruimte om te leren. Met korte lessen besteden wij aandacht aan de gedragsverwachtingen in en om de school. Dit helpt onze leerlingen om succesvol gewenst gedrag te laten zien op school. Onze aanpak SWPBS bestaat daarmee uit van een viertal basiselementen.

- Leerlingen weten welk gedrag van hen wordt verwacht.
- Gewenst gedrag leren wij aan.
- Gewenst gedrag bekrachtigen we.
- Er volgt een duidelijke consequentie bij ongewenst gedrag.

2. SSG

Op onze school is Sociaal Sterke Groep een preventieve aanpak om kinderen te socialiseren. Binnen deze aanpak is het streven om te komen tot een absolute waarborging van de sociale veiligheid voor ieder kind. Dit kan omdat er sprake is van een sterke afstemming op alle niveaus.

SSG verbetert structureel de omgang tussen kinderen en werkt met een groepsdynamische aanpak. SSG stemt af met behulp van gemeenschappelijke vormen en routines op gedragsniveau en omvat de kernonderdelen:

- Effectieve conflicthantering
- Sociokring

SSG ligt ten grondslag aan ons anti-pestbeleid. Met SSG waarborgen we de sociale veiligheid op school. Binnen deze aanpak is het streven om te komen tot een absolute waarborging van de sociale veiligheid voor ieder kind. Dit kan omdat er sprake is van een sterke afstemming op alle niveaus.

3. Switch

Het Switch-protocol beschrijft hoe we in de klas omgaan met waarschuwingen en herkansingen.

Preventief

- Belonen voor goed gedrag!

Niveau 1 (groen)

- Alle kinderen starten in groen. Na iedere pauze zet de leerkracht alle kinderen terug in groen.
- Waarschuwing door leerkracht; ik verwacht nu dat jij...benoemt gewenst gedrag
- Kind krijgt twee minuten om gewenst gedrag te laten zien. Doet het kind dit dan belonen. Zo niet naar niveau 2

Niveau 2 (oranje)

- Leerkracht spreekt kind aan; ik zie dat je...en benoemt ongewenst gedrag, terwijl ik verwacht...en benoemt gewenst gedrag.
- Kind krijgt twee minuten om gewenst gedrag te laten zien. Doet het kind dit dan belonen en terug naar niveau 1. Zo niet naar niveau 3 (rood)

Niveau 3 (rood)

- Consequentie in rood, kind schrijft vijf minuten op time-in plek in de klas. Kind zet zelf de timetimer op vijf minuten
- Gedrag kind herstelt, terug naar groen.
- Gedrag herstelt niet, dan time-out en tien minuten schijven. Binnen iedere unit is afgesproken naar welke plek het kind dan gaat.

2. SSG en pesten

De definitie van pesten op school luidt als volgt: Binnen Sociaal Sterke Groep spreken we van pesten als een leerling herhaaldelijk een andere leerling lastigvalt. Er ontstaat dan een patroon. Sociaal Sterke Groep spreekt al van een patroon na drie keer. Komt dit patroon een eerste keer voor dan is er sprake van een mogelijk startend pestpatroon. Is er sprake van enkele ruziepatronen achter elkaar bij eenzelfde leerling dan is er sprake van pesten. De aanpak Sociaal Sterke Groep zorgt er in veel gevallen voor dat het niet zover komt.

Pesten moet gezien worden als een probleem van alle direct betrokken partijen: Leerlingen (kinderen die gepest worden, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niet ingrijpt), leerkrachten en ouders.

Onze school heeft een preventief pestbeleid. Dit bestaat uit de effectieve conflicthantering en de sociokring. De effectieve conflicthantering leert kinderen wat ze moeten en kunnen doen bij het oplossen van een ruzie. De sociokring leert kinderen hoe ze steeds prettiger met elkaar om kunnen gaan. Beide onderdelen horen onlosmakelijk bij elkaar. Het een kan niet zonder het ander.

Het doel van deze aanpak is:

- Leerlingen kunnen een ruzie oplossen
- Leerlingen kunnen en durven aan te geven wat ze niet prettig vinden
- Leerlingen gaan prettig om met elkaar
- Leerlingen gaan correct om met elkaar
- Leerlingen verbeteren de omgang met elkaar.

3. De vertaling van beleid naar concreet gewenst leerkracht- en leerlinggedrag.

Effectieve conflicthantering kent drie hoofdregels

1. WIJ GAAN PRETTIG MET ELKAAR OM.

Dit is de belangrijkste regel op onze school. Bij alles wat kinderen of leerkrachten aanvoelen als niet prettig, kunnen we meteen de vraag stellen aan de ander: Is dit prettig? Op onze school gaan we ervan uit dat ieder kind daar goed over nadenkt en ernaar handelt.

2. WIJ GAAN CORRECT MET ELKAAR OM.

Onder correct verstaan we de regels en afspraken die gelden op onze school om op een prettige manier met elkaar te kunnen omgaan.

3. IK VERBETER DE ONGANG MET ELKAAR.

Dit is een regel waarmee we een appèl op de kinderen doen om actief mee te werken aan de verbetering van het omgangsklimaat. De sociokring is een mooi voorbeeld van deze regel.

3.1 De zeven regels bij correcte omgang.

1. *Zelf oplossen*: Kinderen proberen eerst de ruzie zelf op te lossen.
2. *Hulp inroepen*: Lukt dit niet dat roept een van de kinderen de hulp in van de leerkracht.
3. *Verplichte meldregel*: Een kind dat geschopt, geslagen, geduwd of gespuugd wordt is verplicht dit te melden.
4. *Haalregel*: Een kind dat zich meldt bij de leerkracht met een klacht over een ander kind, moet dit kind gaan halen.
5. *Je-moet-komen-regel*: Een kind dat door een kind gevraagd wordt om te komen, moet ook komen.
6. *Ruzie-klein-houden*: Bemoeiallen, meelopers en beschermers bemoeien zich niet met de ruzie van twee kinderen.
7. *We praten met elkaar*: Het correcte ruziegesprek.

3.2 Het correcte ruziegesprek.

- *De melder en de "ruziemaker"*: Het kind dat zich bij de leerkracht meldt, noemen we de melder. Het andere kind noemen we de "ruziemaker". Omdat we nog niet weten of het andere kind écht de ruziemaker is beschrijven we het als "ruziemaker".
- *De gespreksdriehoek*: De kinderen staan tegenover, maar niet te ver van elkaar. De leerkracht staat op de punt van de gespreksdriehoek om te helpen als het nodig is bij het gesprek.
- Omdat we dit consequent toepassen nemen de kinderen automatisch deze positie in na een melding en het halen van de "ruziemaker".
- *De melder begint*: De leerkracht vraagt aan de melder om - de ander aan te kijken - de naam van de "ruziemaker" te noemen - en de waaromvraag te stellen.
Bijvoorbeeld: "Peter, waarom sloeg jij mij?"
- *De "ruziemaker" antwoordt* bijvoorbeeld: "Achmed, jij trok een gek gezicht naar mij!"
- *De tegenvraag*: De ruziemaker stelt nu een tegenvraag. In dit voorbeeld: "Achmed, waarom trok jij een gek gezicht naar mij?"
- *Vraag en antwoordketting*: Nu ontstaat een vraag- en antwoordketting, waardoor het in de meeste gevallen duidelijk wordt wat er aan de hand is.
- *Het geven van straf*: Alleen als duidelijk is, dat bepaalde schoolregels overtreden zijn, volgt straf.

- *Waarheidsvinding*: Het is voor een leerkracht niet altijd mogelijk om de waarheid te vinden. Vooral als sprake is van een “welles-nietes”-ketting. Met behulp van het logboekje sporen we welles-nietes-kinderen op.
- *Logboekje*: Veel belangrijker is om op te sporen welke kinderen telkens bij ruzies betrokken zijn. Daarom schrijven we elke ruzie heel beknopt op in het logboekje. Als een kind drie keer bij een ruzie betrokken is gaat de conflictleerkracht na wat er aan de hand is. Het logboekje is geen strafboekje, want er komen ook kinderen in die niets gedaan hebben. Het logboekje zorgt er dus voor dat kinderen niet zomaar de schuld krijgen van iets wat ze niet gedaan hebben.

3.3 De conflictbegeleider

Op onze school zijn er conflictbegeleiders. De actuele conflictbegeleiders staan in de schoolgids vermeld. De conflictbegeleider heeft als taak om ervoor te zorgen dat effectieve conflicthantering door iedereen goed wordt uitgevoerd. Zij voeren gesprekken met kinderen die drie keer of vaker in het logboekje staan. De conflictleerkracht lost dus geen ruzies op, dit doen de leerkrachten op de speelplaats of in de klas.

3.4 Straf

Bij de effectieve-conflicthantering is het voor iedereen duidelijk wanneer kinderen straf krijgen. Daardoor zorgen we ervoor dat er rechtvaardig gehandeld wordt door iedereen. De kinderen krijgen alleen straf als ze bepaalde schoolregels overtreden hebben. We hebben twee soorten straffen: een lichte en een zware straf.

Lichte straf: De time-outplek voor bemoeiallen, het uitschelden van iemand met een lichamelijke handicap of bij licht lichamenlijk geweld. Hoe lang een kind op de time-outplek staat is aan de leerkracht. Als de speeltijd om is gaan kinderen die nog op de time-outplek staan naar binnen. Een kind dat volgens de leerkracht te kort op de time-outplek heeft gestaan, haalt deze straf bij de volgende pauze in.

Zware straf: bij zwaar lichamenlijk geweld of het maken van discriminerende opmerkingen moet een kind nablijven bij de eigen leerkracht. De ouders van dit kind worden op de hoogte gesteld door de leerkracht van het betreffende kind.

3.5 Buitenschoolse ruzies

Heeft een kind buiten schooltijd last van een ander kind en kan het dit niet oplossen, dan kan dit kind zich melden bij de conflictbegeleider. Deze gaat altijd een gesprek aan met beide kinderen. Daaruit volgen altijd duidelijke afspraken. Blijft een ruziezoeker toch volharden, dan volgen er verdere stappen. In de praktijk blijkt dit nauwelijks nodig te zijn, omdat er sprake is van meer sociale controle op school en in de wijk door de school.

3.6 De sociokring

Naast effectieve conflicthantering zetten we de sociokring in om prettig met elkaar om te gaan. Deze twee zaken hangen nauw met elkaar samen. De sociokring zorgt ervoor dat kinderen plezieriger met elkaar omgaan.

De sociokring is een werkvorm die we in elke groep een keer per week hanteren, op woensdag aan het einde van de ochtend. Het is een krachtig hulpmiddel om het pedagogisch klimaat in de groep en op school te bevorderen. Tijdens deze kring vindt een terugblik op de afspraak van de week plaats en bespreken we thema's en conflicten en bedenken we oplossingen. Daarnaast is er in elke klas het verbeterbord. Hierop staat de verbeterregel van de week.

Als een verbeterregel gelukt is dan vieren we dat en de strook met het verbeterpunt gaat in de gouden doos. In de sociokring maken de kinderen met de meester of juf telkens een nieuwe afspraak voor de volgende week. Deze afspraak staat op het verbeterbord.

3.7 De OK- thermometer

Binnen Sociaal Sterke Groep vinden we het belangrijk dat de leerkracht op een simpele manier de vinger aan de pols houdt.

Daarom vullen leerlingen een keer per maand de OK-thermometer in.

OK-thermometer groepen 1 en 2 (zie bijlage 1)

Binnen de kleutergroepen worden twee vragen gesteld:

- *Vind je het fijn in de klas?*
- *Heb je een fijne juf of meester?*

Op elke thermometer vullen de kinderen een waardering in. De invulling is subjectief, er is sprake van een signaalfunctie. Bij een score lager dan 6 vindt er altijd een persoonlijk gesprek plaats met het kind, om na te gaan wat aan de hand is en wat verbeterd kan worden. Communicatie is hierbij belangrijk.

OK-thermometer groepen 3 t/m 8 (zie bijlage 2)

Binnen de groepen 3 t/m 8 komen de volgende vragen aan bod:

- *Gaan de kinderen in jouw groep prettig met elkaar om?*
- *Voel je jezelf prettig in de groep?*
- *Hoe prettig vind je de omgang met de juf of meester?*

De kinderen geven hun antwoord met behulp van drie thermometers. De invulling is subjectief, er is sprake van een signaalfunctie. Bij een score lager dan 6 vindt er altijd een persoonlijk gesprek plaats met het kind, om na te gaan wat aan de hand is en wat verbeterd kan worden. Communicatie is hierbij belangrijk.

De belangrijkste vraag in dit verband is of een kind regelmatig door iemand lastiggevalen wordt. Als een kind deze vraag met “ja” beantwoordt dan voert de leerkracht ook altijd een gesprek met het kind en gaat de leerkracht over tot actie als dit nodig is.

Na drie afnamemomenten bekijkt de leerkracht of er bij een kind sprake is van een patroon. Is dit het geval dan zal de leerkracht over dit patroon met de leerling in gesprek gaan. Hier kan sprake zijn van een pestpatroon.

3.8 Communicatie met ouders en/of verzorgers

Alle ouders zijn op de hoogte van de aanpak Sociaal Sterke Groep. Tijdens het aanmeldingsgesprek krijgen ouders uitleg over hoe Martinus omgaat met socialisering en pesten. Daarnaast informeren we ouders regelmatig over dit onderwerp via de directie weekmail.

4. Teamafspraken

4.1 Start schooljaar.

In de eerste of tweede week van elk schooljaar presenteren de conflictleerkrachten in iedere groep de PowerPoint "SSG voor kinderen". Leerlingen die later instromen krijgen deze PowerPointpresentatie aangeboden met uitleg en afspraken die al met de groep zijn gemaakt.

4.2 Team.

Elk schooljaar hebben we als team twee borgingsbijeenkomsten. Hier bespreken en evalueren we een aantal onderdelen van deze aanpak:

1. Wat gaat goed?
2. Wat kan beter?
3. Actiepunten voor de voorliggende periode

Nieuwe leerkrachten en stagiaires op onze school krijgen de PowerPointpresentatie van onze gedragsaanpak door een van de conflictleerkrachten aangeboden.

5. Stappenplan pestpatroon

Door het toepassen van de effectieve-conflicthantering zijn we preventief bezig om pestgedrag te voorkomen. Ondanks dit programma kunnen we pestgedrag niet voor 100% uitsluiten. Leerlingen kunnen binnen, maar ook buiten school gepest worden. Daarnaast hebben we ook te maken met digitaal pesten. We moeten er samen zorg voor dragen dat ook deze vorm van pesten goed aanpakken. Hieronder staan de stappen die we nemen bij pestpatronen.

5.1 Leerlingen (pesten binnen school)

- *Stap 1.* De leerling die op de speelplaats gepest wordt gaat naar de leerkracht die buiten is. Het driehoeksgesprek vindt plaats. Meestal is het daarna opgelost. Zo niet, dan volgt stap 2.
- *Stap 2.* Als het pesten doorgaat en de pester en de gepeste zitten in dezelfde groep dan gaat de leerling naar de groepsleerkracht. In de sociokring wordt hier aandacht aan besteed, evenals aan het gedrag van kinderen die zien dat iemand gepest wordt, maar niets doen. Als de pester in een andere groep zit, komt er een driehoeksgesprek met die leerlingen onder begeleiding van de groepsleerkracht.
- *Stap 3.* Als het pesten nog niet stopt meldt de leerling of de leerkracht dit bij de conflictbegeleider.
- *Stap 4.* De conflictbegeleider regelt een gesprek met de pester en de gepeste. Het kan om meerdere kinderen gaan, maar er is steeds een gesprek met de gepeste en één leerling. De conflictbegeleider maakt samen met de leerlingen afspraken voor een maand. Ouders van alle betrokken kinderen worden op de hoogte gebracht. Iedere week monitort de conflictbegeleider de afspraken met alle betrokken kinderen. Ouders krijgen hiervan drie-/vierwekelijks een terugkoppeling.
- *Stap 6.* Als het pestgedrag niet stopt schalen we op naar directie en volgen we de processtappen time-out, schorsing.

Als een leerling vindt dat het probleem niet op de juiste wijze is aangepakt kan hij of zij contact opnemen met één van de contactpersonen van onze school.

5.2 Leerlingen (pesten buiten school)

- *Stap 1.* De leerling gaat naar de conflictleerkracht. Indien afwezig naar een andere conflictleerkracht of naar de directeur.
- *Stap 2.* Als de pester op onze school zit volgen we de stappen vanaf stap 4 (pesten binnen school). Als de pester niet op onze school zit voert de conflictbegeleider een gesprek met het gepeste kind. Ouders worden op de hoogte gebracht. Als het gaat om pesten in de buurt, speelpleintjes e.d. dan worden de ouders/verzorgers doorverwezen naar de wijkagent. Ouders hebben hierin de regie maar kunnen altijd vanuit school ondersteuning krijgen.

5.3 Ouders (pesten binnen school)

- *Stap 1.* Onze regel is dat kinderen zelf aangeven als iets gebeurt wat ze niet prettig vinden. Zo ook met pesten. In situaties waarin dit voor kinderen moeilijk is en ouders merken dat hun kind gepest wordt gaan ze eerst naar de leerkracht van hun kind. De leerkracht heeft een gesprek met de leerling en daarna een driehoeksgesprek.
- *Stap 2.* Als het pesten doorgaat verwijst de leerkracht het kind naar de conflictbegeleider en brengt ouders hiervan op de hoogte.
- Vervolgstappen: stap 4 tot en met 7 zoals bij leerlingen (pesten binnen school).

Als een ouder vindt dat het probleem niet op de juiste wijze is aangepakt kan hij of zij contact opnemen met de directeur of één van de contactpersonen van onze school.

5.4 Ouders (pesten buiten school)

- *Stap 1.* De ouders ondersteunen hun kind en gaan eventueel samen naar de conflictbegeleider.
- Vervolgstappen van stap 4 bij leerlingen (pesten binnen school.)

5.5 Extra stap

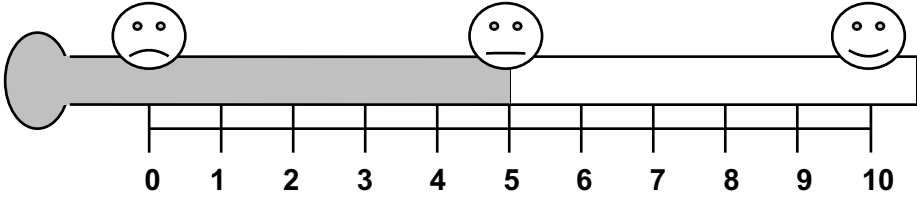
Als blijkt dat de gepeste leerling of de pester meer hulp nodig heeft dan wij op school kunnen bieden, dan schakelen de schoolmaatschappelijk werker van Jens in.

Bijlage 1: OK-thermometer groep 3 t/m 8

Ik ben	
Groep	
Datum	

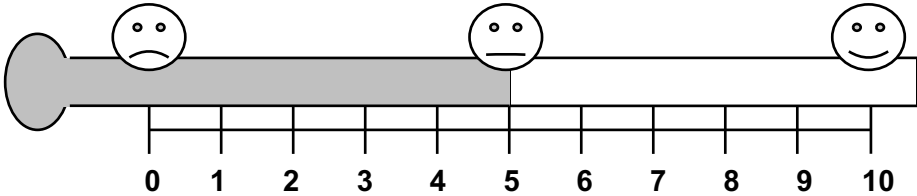
Geef jouw eigen mening aan met een kruisje.

1. De wij-thermometer

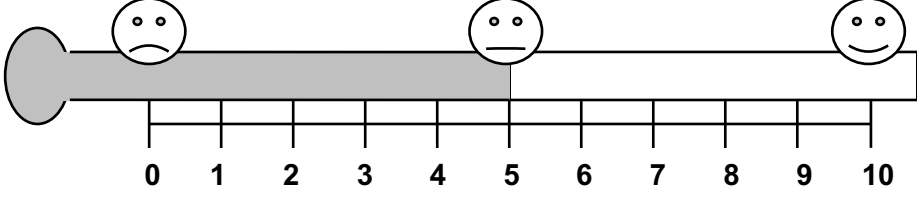
De kinderen in mijn groep gaan prettig met elkaar om.

2. De ik-thermometer

Ik voel me prettig in mijn groep.

3. De juf of meester-thermometer

Ik heb een fijne juf of meester.

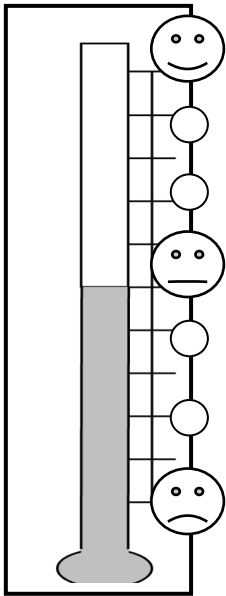
4. Is er een kind in jouw GROEP die vaak onaardig is tegen jou? Nee Ja

5. Is er een kind op SCHOOL die vaak onaardig is tegen jou?

Bijlage 2: OK-thermometer groep 1-2

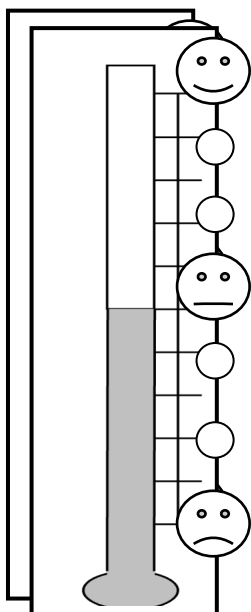
Ik ben
Groep
Datum

De OK-thermometer

Vind je het fijn in de klas?

De OK-thermometer

Heb je een fijne juf of meester?